

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο Σχέδιο Νόμου για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του Κεφαλαίου 6 της Απόφασης 2008/615/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 23ης Ιουνίου 2008 σχετικά με την προστασία δεδομένων

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την υπ' αριθ. 4864/81/1-ιε' από 15-2-2016 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, συγκροτήθηκε επιτροπή με αντικείμενο τη σύνταξη: α) σχεδίου νόμου για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του Κεφαλαίου 6 της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 23^{ης} Ιουνίου 2008 σχετικά με την προστασία δεδομένων, β) της σχετικής αιτιολογικής έκθεσης, γ) της έκθεσης αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων και δ) του πίνακα αντιστοίχισης των διατάξεων της απόφασης.

Με την απόφαση 2008/615/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 23^{ης} Ιουνίου 2008 σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος, ενσωματώθηκαν στο νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι ουσιαστικές διατάξεις της συνθήκης Prüm. Η πρωτοβουλία αυτή υπαγορεύθηκε από την ανάγκη βελτίωσης της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών για το σκοπό διερεύνησης αξιοποιώντων πράξεων, όπως επιβεβαιώθηκε και από τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε τον Οκτώβριο του 1999. Επιπλέον, στο πρόγραμμα της Χάγης του Νοεμβρίου του 2004 αποτυπώθηκε η βούληση για μία καινοτόμο προσέγγιση της διασυνοριακής ανταλλαγής πληροφοριών στον τομέα επιβολής του νόμου, επί τη βάση της αρχής της διαθεσιμότητας των πληροφοριών, της χρήσης της νέας τεχνολογίας και της διευκόλυνσης της αμοιβαίας πρόσβασης στις εθνικές βάσεις δεδομένων. Περαιτέρω, κρίθηκε ότι οι σχετικές διαδικασίες θα πρέπει αφενός μεν να εξασφαλίζουν ταχέα, αποτελεσματικά και οικονομικά μέσα ανταλλαγής δεδομένων, αφετέρου δε να υπάγονται σε επαρκή έλεγχο με κατάλληλες εγγυήσεις σε σχέση με την ακρίβεια και την ασφάλεια των δεδομένων κατά τη διαβίβαση και την αποθήκευση καθώς και με τον περιορισμό της χρήσης των πληροφοριών που ανταλλάσσονται. Οι απαιτήσεις αυτές καλύπτονται από τη συνθήκη Prüm και με την έκδοση της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ εξασφαλίστηκε η ενιαία εφαρμογή των κυριότερων διατάξεων της συνθήκης σε όλα τα κράτη μέλη.

Η απόφαση 2008/615/ΔΕΥ επιχειρεί να αναβαθμίσει τη διασυνοριακή συνεργασία σε θέματα αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας (πρώην τρίτου πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης), και ιδίως την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών για την πρόληψη και διερεύνηση αξιοποιώντων πράξεων. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, περιέχει διατάξεις που αφορούν στους όρους και τη διαδικασία αυτοματοποιημένης διαβίβασης προφίλ DNA, δακτυλοσκοπικών δεδομένων και δεδομένων σχετικά με τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων, καθώς επίσης και διατάξεις αναφορικά με την παροχή δεδομένων σε σχέση με σημαντικά γεγονότα με διασυνοριακή διάσταση, τους όρους παροχής πληροφοριών για την πρόληψη τρομοκρατικών πράξεων και τους όρους και τη διαδικασία της αναβάθμισης της διασυνοριακής αστυνομικής συνεργασίας μέσω διαφόρων μέτρων (άρθρο 1 της απόφασης).

Εξάλλου, για την αποτελεσματικότερη ευόδωση του εγχειρήματος, καθιερώνεται το σύστημα ορισμού εθνικών σημείων επαφής, τα οποία συνιστούν το δίαυλο επικοινωνίας των διαφόρων αρχών και υπηρεσιών των κρατών μελών. Σημειώνεται ότι η χώρα μας έχει ήδη προβεί

στον ορισμό των εθνικών σημείων επαφής, συμμορφούμενη στη σχετική επιταγή της απόφασης. Ενδεικτικά αναφέρεται η Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 30 του π.δ. 178/2014 (Α' 281), έχει οριστεί ως εθνικό σημείο επαφής για τα προφίλ DNA και τα δακτυλοσκοπικά δεδομένα, ενώ επισημαίνεται και η κατ' άρθρο 8 του ιδίου π.δ. καθιέρωση της Διεύθυνσης Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας ως της Υπηρεσίας με γενική και ευρεία αρμοδιότητα εξασφάλισης της επικοινωνίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος. Στις παραμέτρους αυτές νομικού χαρακτήρα πρέπει να προστεθεί και το γεγονός της ετοιμότητας των ελληνικών αρχών, από απόψεως υλικοτεχνικών υποδομών, για την εφαρμογή της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ και την ανταλλαγή των απαιτούμενων κάθε φορά πληροφοριών.

Είναι εμφανές από τα ανωτέρω, ότι ο θεμέλιος λίθος της διασυνοριακής συνεργασίας σε θέματα του πρώην τρίτου πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, σε αρκετές δε περιπτώσεις οι πληροφορίες αυτές περιέχουν και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Η ανάγκη εξασφάλισης επαρκούς και αποτελεσματικού επιπέδου προστασίας των δεδομένων αυτών αποτελεί νομική υποχρέωση, η οποία, στο πλαίσιο της ενωσιακής δικαιοταξίας και σε επίπεδο πρωτογενούς δικαίου, απορρέει από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αποτελεί ισόκυρο προς τις Συνθήκες της Ένωσης νομικό κείμενο (άρθρο 6 ΣΕΕ). Προς αυτή την κατεύθυνση κινείται και το Κεφάλαιο 6 της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ, που περιέχει αναλυτικές διατάξεις σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας στο πλαίσιο υλοποίησης της ως άνω απόφασης.

Απαραίτητη νομική προϋπόθεση για την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και εν γένει την επεξεργασία αυτών στο πλαίσιο της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ, είναι η μεταφορά στις εσωτερικές έννομες τάξεις των κρατών μελών του ως άνω αναφερόμενου Κεφαλαίου 6 περί της προστασίας δεδομένων. Η επιταγή αυτή αναφέρεται ρητώς στο άρθρο 25 παρ. 2 της εν λόγω απόφασης. Το παρόν σχέδιο νόμου εκπληρώνει για τη χώρα μας την υποχρέωση αυτή και καθιστά πλέον και νομικώς δυνατή την εφαρμογή στην πράξη της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ (απόφαση Prüm).

Το άρθρο 25 της προαναφερόμενης απόφασης περιέχει ένα βασικό κανόνα, ο οποίος αποτελεί απαραίτητο ερμηνευτικό εργαλείο για τον εφαρμοστή του δικαίου και εν προκειμένω για την αρχή που θα κληθεί να ερμηνεύσει και εφαρμόσει το παρόν σχέδιο νόμου. Ειδικότερα, ρητώς ορίζεται ότι το επίπεδο προστασίας που παρέχει η απόφαση είναι τουλάχιστον ισοδύναμο με εκείνο που απορρέει από τη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα της 28^{ης} Ιανουαρίου 1981 (η Ελλάδα κύρωσε τη σύμβαση αυτή με το ν. 2068/1992, ΦΕΚ Α' 118) και το πρόσθετο πρωτόκολλο της 8^{ης} Νοεμβρίου 2001. Συνεπώς, σε περίπτωση ερμηνευτικών δυσχερειών που τυχόν ανακύψουν κατά το στάδιο εφαρμογής του σχεδίου νόμου και ενδεχόμενων νοηματικών αμφισημιών των διατάξεων αυτού κατά τη συγκεκριμενοποίηση των τελευταίων ενόψει πραγματικών περιστατικών, επιβάλλεται να προκρίνεται η ερμηνευτική εκείνη εκδοχή που εξασφαλίζει το ως άνω περιγραφόμενο επίπεδο προστασίας.

B. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Με την παράγραφο 1 οριοθετείται ο σκοπός του σχεδίου νόμου, ο οποίος συνίσταται στη μεταφορά στην ελληνική έννομη τάξη του Κεφαλαίου 6 της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ αναφορικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Όπως ήδη ειπώθηκε, η νομική αυτή υποχρέωση απορρέει ευθέως από το άρθρο 25 παρ. 2 της εν λόγω απόφασης.

Με την παράγραφο 2 αποσαφηνίζεται το πεδίο εφαρμογής *ratione materiae* του σχεδίου νόμου και συγκεκριμένα ορίζεται ότι εφαρμόζεται στα δεδομένα που παρέχονται ή έχουν παρασχεθεί δυνάμει της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ (δεδομένα Prüm), εκτός αν ορίζεται άλλως στις κατ' ιδίαν διατάξεις της τελευταίας. Με το σαφή προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής αποτρέπεται τυχόν σύγχυση σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως δε όταν αυτή λαμβάνει χώρα επί τη βάση διαφόρων διατάξεων του εσωτερικού, ενωσιακού και διεθνούς δικαίου.

Άρθρο 2

Δίδονται οι αναγκαίοι νομοθετικοί ορισμοί για την εφαρμογή του σχεδίου νόμου. Ειδικότερα, δίδεται η έννοια της «επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», της «αυτοματοποιημένης διαδικασίας αναζήτησης», του «χαρακτηρισμού» και του «κλειδώματος». Συνεπώς, όπου στο σχέδιο νόμου απαντώνται οι όροι αυτοί, η αληθής έννοιά τους πρέπει να αναζητάται στο άρθρο αυτό. Αναφορικά με τους όρους «δακτυλοσκοπικά δεδομένα» και «αρχείο», οι οποίοι χρησιμοποιούνται στο κείμενο του παρόντος σχεδίου νόμου, σημειώνεται ότι στην απόφαση 2008/616/ΔΕΥ, στην ελληνική γλώσσα, ο όρος «dactyloscopic data» μεταφράστηκε ως δακτυλικά αποτυπώματα, ενώ ο όρος «file» ως φάκελος. Ωστόσο, για τον μεν πρώτο όρο, στο άρθρο 2 της απόφασης 2008/616/ΔΕΥ, ως «δεδομένα σχετικά με τα δακτυλικά αποτυπώματα» νοούνται πέραν των λοιπών στοιχείων και τα αποτυπώματα παλάμης και λανθάνοντα αποτυπώματα παλάμης και ως εκ τούτου ο όρος αυτός θεωρήθηκε περιοριστικός. Για τον όρο «φάκελος» σημειώνεται ότι, στο αγγλικό κείμενο της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ ορίζεται ως «file», ενώ στο γαλλικό κείμενο ως «fichier». Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, ως πιο δόκιμος όρος κρίθηκε ο όρος «αρχείο» αντί του φακέλου.

Άρθρο 3

Στην παράγραφο 1 προσδιορίζεται μία βασική έννοια του σχεδίου νόμου, η οποία απαντάται σε όλα τα συναφή νομοθετήματα περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και αποτελεί μία θεμελιακή αρχική εγγύηση του υποκειμένου των δεδομένων. Πρόκειται για την έννοια του σκοπού της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους έχουν αυτά παρασχεθεί σύμφωνα με την απόφαση 2008/615/ΔΕΥ. Η διατύπωση αυτή κατ' ανάγκη παραπέμπει στο άρθρο 1 της απόφασης, σύμφωνα με το οποίο σκοπός αυτής είναι η αναβάθμιση της διασυννοριακής συνεργασίας των κρατών μελών σε θέματα αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και ιδίως της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων για την πρόληψη και τη διερεύνηση αξιολογικών πράξεων αρχών. Συνεπώς, ο ίδιος αυτός σκοπός συνιστά και το σκοπό της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο του σχεδίου νόμου. Ωστόσο, παρέχεται και η κατ' εξαίρεση δυνατότητα επεξεργασίας των δεδομένων και για άλλους σκοπούς, υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης άδειας του κράτους μέλους που διαχειρίζεται το αρχείο και υπό την επιφύλαξη του εθνικού δικαίου, ιδίως του ν. 2472/1997

«προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (Α΄ 50). Στην τελευταία περίπτωση, επιβάλλεται η αναζήτηση των βάσεων νομιμότητας που ο ν. 2472/1997 ορίζει, ιδίως στα άρθρα 5 (απλά δεδομένα) και 7 (ευαίσθητα δεδομένα). Στην περίπτωση που παρέχον κράτος μέλος είναι η Ελλάδα, η άδεια επεξεργασίας για άλλους σκοπούς παρέχεται, μέσω του εθνικού σημείου επαφής, από την αρμόδια εθνική αρχή που αποτελεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας, κατά την έννοια του ν. 2472/1997, του σχετικού αρχείου και εφόσον, βεβαίως, η εν λόγω επεξεργασία είναι επιτρεπτή κατά τις διατάξεις του εθνικού δικαίου, πρωτίστως βάσει των άρθρων 5 και 7 του ν. 2472/1997.

Η διάταξη της παραγράφου 2 εισάγει ειδικότερους περιορισμούς σε σχέση με δύο κατηγορίες δεδομένων, η συμβολή των οποίων στις σύγχρονες μεθόδους και διαδικασίες διερεύνησης εγκλημάτων είναι ιδιαίτερος σημαντική. Πρόκειται για τα προφίλ DNA και τα δακτυλοσκοπικά δεδομένα. Ειδικότερα, η επεξεργασία των δεδομένων των δύο αυτών κατηγοριών επιτρέπεται μόνο στις εκεί αναφερόμενες περιπτώσεις, ενώ αντίστοιχοι περιορισμοί διαλαμβάνονται και στην περίπτωση κατά την οποία τα εν λόγω δεδομένα παρέχονται προς την Ελλάδα, οπότε και επάγονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις στην αρμόδια εθνική αρχή, ήτοι τη Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών (Δ.Ε.Ε.).

Ομοίως, η παράγραφος 3 περιλαμβάνει ειδικότερες ρυθμίσεις σε σχέση με την επεξεργασία των δεδομένων, που παρέχονται σύμφωνα με το άρθρο 12 της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ (άδειες κυκλοφορίας οχημάτων), μέσω του εθνικού σημείου επαφής, (Διεύθυνση Ανάπτυξης, Συντήρησης και Λειτουργίας Εφαρμογών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων) και χρησιμοποιούνται μόνον όταν αυτό απαιτείται για το σκοπό των αυτόματων απαντήσεων σε διαδικασίες αναζήτησης ή των καταγραφών που προβλέπονται στο άρθρο 7. Τα παρεχόμενα δεδομένα διαγράφονται αμέσως μετά τις αυτόματες απαντήσεις στις αναζητήσεις, εκτός εάν απαιτείται περαιτέρω επεξεργασία για τις καταγραφές που προβλέπονται στο άρθρο 7. Η εθνική αρχή που πραγματοποίησε την αναζήτηση, μπορεί να χρησιμοποιεί τα δεδομένα που περιέχονται στην απάντηση, μόνο για τη διαδικασία για την οποία έλαβε χώρα η αναζήτηση.

Άρθρο 4

Προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής *ratione personae* του σχεδίου νόμου. Η παράγραφος 1 απαριθμεί περιοριστικά τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες νομιμοποιούνται να υποβάλλουν σε επεξεργασία τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ. Πρόκειται για τις αρχές, τους φορείς και τα δικαστήρια τα οποία είναι επιφορτισμένα με τη διασυννοριακή συνεργασία των κρατών μελών σε θέματα αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και ιδίως με την ανταλλαγή πληροφοριών για την πρόληψη και διερεύνηση αξιοποιώνων πράξεων. Με τον ορισμό αυτό, περιορίζεται ο κύκλος των εθνικών αρχών που νομιμοποιούνται να επεξεργάζονται τα εν λόγω δεδομένα.

Παράλληλα, με την παράγραφο 2 θεσπίζεται η δυνατότητα παροχής των δεδομένων αυτών σε άλλη οντότητα, μόνο με προηγούμενη άδεια του παρέχοντος κράτους μέλους, η οποία και χορηγείται με μέριμνα του εθνικού σημείου επαφής. Στην περίπτωση αυτή, η παροχή σε άλλη οντότητα θεωρείται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του ν. 2472/1997, ο οποίος και θα εφαρμοστεί προκειμένου να κριθεί η νομιμότητα της παροχής, ειδικά υπό το φως των άρθρων 5 και 7 αυτού. Είναι αυτονόητο ότι η διάταξη της παραγράφου 2 αναφέρεται σε δεδομένα που παρέχονται στην Ελλάδα από άλλα κράτη μέλη μέσω της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ, δεδομένου ότι η παροχή δεδομένων από υφιστάμενα αρχεία εθνικών αρχών προς άλλες οντότητες, τα οποία δεδομένα δεν παρασχέθηκαν στις αρχές αυτές σε εκτέλεση της απόφασης

Prüm, διέπεται ούτως ή άλλως και εξ αρχής από τις διατάξεις του εσωτερικού δικαίου και ιδίως του ν. 2472/1997.

Άρθρο 5

Με την παράγραφο 1 αυτού, επιβάλλονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις στους υπεύθυνους επεξεργασίας, κατά το ν. 2472/1997, των αρχείων στα οποία περιέχονται δεδομένα της απόφασης Prüm, οι οποίες αφορούν στην ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα και τη διάρκεια της αποθήκευσης των δεδομένων. Παράλληλα, περιγράφονται με ακρίβεια οι ενέργειες στις οποίες οφείλουν να προβούν οι αρμόδιες αρχές σε περίπτωση εσφαλμένης διαβίβασης των δεδομένων και γενικά σε κάθε περίπτωση κατά την οποία διαπιστώνεται ότι τα δεδομένα δεν θα έπρεπε για οποιονδήποτε λόγο να παρασχεθούν. Σε συντρέχουσες περιπτώσεις, καθιερώνεται υποχρέωση διαγραφής ή διόρθωσης των δεδομένων. Όταν λαμβάνον κράτος μέλος είναι η Ελλάδα, ως επιπρόσθετη θεσμική εγγύηση και χάριν αποτελεσματικότερης προστασίας του υποκειμένου των δεδομένων, επιβάλλεται η υποχρέωση της αρμόδιας αρχής που χειρίζεται το φάκελο να ενημερώσει περί της ανάγκης διόρθωσης ή διαγραφής τις αρχές, τους φορείς, τα δικαστήρια και τις οντότητες που υπέβαλαν σε επεξεργασία δεδομένα Prüm. Επισημαίνεται ότι στην τελευταία περίπτωση προκρίθηκε η χρήση του όρου «φάκελος» (έννοια στενότερη από τον όρο «αρχείο», ο οποίος χρησιμοποιείται στις λοιπές διατάξεις του σχεδίου νόμου), ώστε η σχετική υποχρέωση να επαχθεί όχι γενικώς στην αρμόδια αρχή που χειρίζεται το αρχείο, αλλά ειδικά στην αρχή επιβολής του νόμου, η οποία έχει χρησιμοποιήσει *in concreto* τα ληφθέντα δεδομένα Prüm, ενόψει συγκεκριμένης υπόθεσης στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων της.

Η παράγραφος 2 αναγνωρίζει το δικαίωμα στο υποκείμενο των δεδομένων να αιτηθεί την επισήμανση των δεδομένων. Οι προϋποθέσεις της επισήμανσης είναι δύο (οι οποίες και συντρέχουν σωρευτικώς), ήτοι αφενός μεν αμφισβήτηση της ακρίβειας των δεδομένων από το υποκείμενο αυτών, αφετέρου δε αδυναμία απόδειξης της ακρίβειας ή ανακρίβειας. Η επισήμανση γίνεται με θέση κατάλληλης ειδικής ένδειξης από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ο οποίος υποχρεούται να ενημερώσει τις αρχές, τους φορείς, τα δικαστήρια και τις οντότητες του άρθρου 4. Κρίθηκε σκόπιμο να μην περιγραφεί με λεπτομέρεια το είδος και η διαδικασία της ειδικής ένδειξης, δεδομένης της διαφοροποίησης των τεχνικών μέσων και δυνατοτήτων που μπορεί να υφίσταται μεταξύ των αρμοδίων αρχών. Εναπόκειται στον κάθε υπεύθυνο επεξεργασίας να αξιοποιεί τα υλικοτεχνικά μέσα που έχει στη διάθεσή του και να εξασφαλίζει την καταλληλότητα της ειδικής ένδειξης, υπό την έννοια ότι η τελευταία θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε ο οποιοσδήποτε προτίθεται να υποβάλλει σε επεξεργασία τα σημανθέντα δεδομένα, να μπορεί να κατανοεί πλήρως και με σαφήνεια την αμφισβήτηση της ακρίβειας αυτών. Περαιτέρω, για την αφαίρεση της ειδικής ένδειξης απαιτείται άδεια του υποκειμένου των δεδομένων ή απόφαση του αρμοδίου δικαστηρίου ή της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και εφόσον, σε κάθε περίπτωση, έχουν προκύψει νεότερα στοιχεία ή στοιχεία που δεν είχαν ληφθεί αρχικώς υπόψη, ικανά να θεμελιώσουν την ακρίβεια των δεδομένων.

Η παράγραφος 3 αναφέρεται στις περιπτώσεις διαγραφής των δεδομένων και διακρίνει δύο περιπτώσεις: (i) αν τα δεδομένα δεν θα έπρεπε να έχουν παρασχεθεί ή ληφθεί, διαγράφονται άνευ ετέρου, ενώ (ii) αν έχουν παρασχεθεί και ληφθεί νομίμως, η διαγραφή τους λαμβάνει χώρα αν συντρέχει μία από τις δύο ρητώς αναφερόμενες προϋποθέσεις (περιπτώσεις α' και β'). Ωστόσο, επειδή είναι δυνατό υπό κάποιες περιστάσεις η διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να θίγει τα συμφέροντα του υποκειμένου των δεδομένων, θεσπίζεται η δυνατότητα του οικείου υπεύθυνου επεξεργασίας να κλειδώνει τα δεδομένα, αντί να τα διαγράφει. Με το κλείδωμα, όπως προκύπτει άλλωστε και από το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου, περιορίζεται πλέον η επεξεργασία των δεδομένων. Συγκεκριμένα, τα κλειδωμένα δεδομένα μπορούν να παρέχονται ή να χρησιμοποιούνται

μόνο για το σκοπό, ο οποίος εμπόδισε τη διαγραφή τους. Στην τελευταία περίπτωση, αναπόφευκτα ο σκοπός που εμπόδισε τη διαγραφή τους θα πρέπει να αναζητάται πάντοτε επί τη βάση των συμφερόντων του υποκειμένου, τα οποία θα θίγονταν αν τα δεδομένα διαγράφονταν τελικώς. Αυτή άλλωστε είναι και η βασική ιδέα της καθιέρωσης του κλειδώματος ως εναλλακτικού μέσου χειρισμού των δεδομένων έναντι της διαγραφής.

Η παράγραφος 4 αναφέρεται στις διατάξεις του εθνικού δικαίου που ορίζουν το χρόνο διατήρησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι διατάξεις αυτές δεν θίγονται από το σχέδιο νόμου, δεδομένου ότι σκοπός της απόφασης Prüm δεν είναι να επιβάλλει ενιαίους κανόνες διατήρησης των δεδομένων στα εθνικά αρχεία. Έτσι, αν σε ένα εθνικό αρχείο ενσωματωθούν δεδομένα Prüm, ο χρόνος διατήρησής τους θα κριθεί σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 3 και ειδικότερα επί τη βάση των εκεί αναφερόμενων περιπτώσεων α' και β'. Τα υπόλοιπα δεδομένα του εθνικού αρχείου υπόκεινται στους εθνικούς κανόνες περί του χρόνου διατήρησης.

Άρθρο 6

Στην παράγραφο 1 ρυθμίζονται τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την εξασφάλιση της προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων, τα οποία υποχρεούνται να λάβουν όλοι οι φορείς που παρέχουν και λαμβάνουν δεδομένα Prüm. Σημειώνεται ότι οι όροι «παρέχων φορέας» και «λαμβάνων φορέας», έχουν το μέγιστο δυνατό νοηματικό περιεχόμενο, ώστε να συμπεριλάβει όλους τους φορείς στο αρχείο των οποίων έχουν ενσωματωθεί δεδομένα Prüm, ανεξαρτήτως του αν η ενσωμάτωση αυτή έγινε πρωτογενώς μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών ή σε δεύτερο χρόνο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 4.

Η παράγραφος 2 κάνει ειδική μνεία στις τεχνικές προδιαγραφές της αυτοματοποιημένης διαδικασίας αναζήτησης και παραπέμπει στην απόφαση 2008/616/ΔΕΥ. Η εν λόγω απόφαση αποτελεί μέτρο εφαρμογής της απόφασης Prüm, εκδοθέντος δυνάμει του άρθρου 33 της τελευταίας.

Άρθρο 7

Η παράγραφος 1 αναφέρεται στην υποχρέωση του φορέα που διαχειρίζεται το αρχείο και του φορέα αναζήτησης για την καταγραφή κάθε μη αυτοματοποιημένης παροχής και κάθε μη αυτοματοποιημένης λήψης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, επί σκοπώ εξακρίβωσης του παραδεκτού της παροχής. Επιπλέον, απαριθμούνται και οι πληροφορίες οι οποίες αποτελούν αντικείμενο της καταγραφής.

Η παράγραφος 2 αναφέρεται ειδικώς στις αυτοματοποιημένες αναζητήσεις των προφίλ DNA, των δακτυλοσκοπικών δεδομένων και των αδειών κυκλοφορίας οχημάτων. Ορίζεται ότι μόνο ειδικά εξουσιοδοτημένα όργανα των εθνικών σημείων επαφής μπορούν να διενεργούν αυτοματοποιημένες αναζητήσεις ή συγκρίσεις, ενώ περιγράφονται και στην περίπτωση αυτή οι πληροφορίες που αποτελούν αντικείμενο της καταγραφής.

Με την παράγραφο 3 καθιερώνεται υποχρέωση του φορέα που προβαίνει στην καταγραφή να γνωστοποιεί στις αρμόδιες αρχές προστασίας δεδομένων του σχετικού κράτους μέλους (εννοείται που παρέσχε τα δεδομένα), το αργότερο εντός τεσσάρων εβδομάδων από τη λήψη της αίτησης, τα καταγραφέντα δεδομένα ενώ προσδιορίζονται με σαφήνεια οι σκοποί για τους οποίους και μόνο μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα που έχουν καταγραφεί, ήτοι παρακολούθηση της προστασίας των δεδομένων και ασφάλεια αυτών.

Η παράγραφος 4 ορίζει τη μέγιστη επιτρεπόμενη περίοδο της διατήρησης των καταγραφέντων δεδομένων, μετά την παρέλευση της οποίας διαγράφονται αμέσως και επιβάλλει την υποχρέωση λήψης των κατάλληλων μέτρων έναντι της ανάρμοστης και εν γένει αντικανονικής χρήσης των δεδομένων που έχουν καταγραφεί.

Με την παράγραφο 5 ορίζονται οι αρχές που είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο νομιμότητας της παροχής και λήψης των δεδομένων Prüm. Οι αρχές αυτές είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα καθώς και οι δικαστικές και εισαγγελικές αρχές, οι οποίες, βάσει διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, έχουν αρμοδιότητα να προβούν σε έλεγχο νομιμότητας των αρχείων εθνικών αρχών στα οποία ενσωματώνονται δεδομένα Prüm. Παράλληλα, καθιερώνεται το δικαίωμα κάθε προσώπου να ζητήσει από τις αρχές αυτές τον έλεγχο νομιμότητας της επεξεργασίας δεδομένων που τον αφορούν. Σημειώνεται στο σημείο αυτό, ότι οι προϋποθέσεις και η διαδικασία άσκησης του δικαιώματος αυτού καθώς και η έκταση των εξουσιών της αρχής που γίνεται αποδέκτης του αιτήματος του προσώπου, προσδιορίζονται από το ειδικότερο νομικό καθεστώς που διέπει την οργάνωση και λειτουργία της αρχής αυτής. Για παράδειγμα, αν το αίτημα απευθύνεται στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, θα τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις του ν. 2472/1997, ενώ αν απευθύνεται σε δικαστική ή εισαγγελική αρχή, θα τύχουν εφαρμογής οι οικείες δικονομικές διατάξεις. Σε κάθε περίπτωση, οι αρχές που είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο νομιμότητας της επεξεργασίας των δεδομένων Prüm και οι φορείς που είναι υπεύθυνοι για την καταγραφή, διενεργούν τυχαίους ελέγχους νομιμότητας της παροχής. Επιπροσθέτως, ορίζεται ανώτατο χρονικό διάστημα διατήρησης των αποτελεσμάτων των ελέγχων νομιμότητας και τίθεται το πλαίσιο αμοιβαίας συνεργασίας των αρχών προστασίας δεδομένων των κρατών μελών, με στόχο πάντοτε την άσκηση των οικείων ελεγκτικών αρμοδιοτήτων.

Άρθρο 8

Η παράγραφος 1 καθιερώνει υπέρ του υποκειμένου των δεδομένων το δικαίωμα ενημέρωσης και το δικαίωμα διόρθωσης και διαγραφής. Ως προς το δικαίωμα ενημέρωσης, προσδιορίζεται η έκταση του περιεχομένου του, ενώ για τη διαδικαστική του διάσταση γίνεται προσφυγή στο ήδη υπάρχον πλέγμα διατάξεων του ν. 2472/1997. Εξάλλου, το δικαίωμα διόρθωσης και διαγραφής ασκείται χωρίς χρηματική επιβάρυνση.

Η παράγραφος 2 αναφέρεται στις διοικητικές κυρώσεις τις οποίες επισύρει η παράβαση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων Prüm και προς τούτο αξιοποιείται το κυρωτικό πλέγμα διατάξεων του ν. 2472/1997.

Στην παράγραφο 3 ρυθμίζεται το ζήτημα της αστικής ευθύνης φυσικών και νομικών προσώπων, τα οποία παραβιάζουν τις διατάξεις του σχεδίου νόμου. Ειδικότερα, αν πρόκειται για φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, εφαρμόζεται το άρθρο 23 του ν. 2472/1997, το οποίο με τη σειρά του ρυθμίζει το ζήτημα της αστικής ευθύνης των προσώπων αυτών για τις παραβάσεις του ν. 2472/1997. Η παραπομπή στο άρθρο 23 του ν. 2472/1997 προκρίθηκε ως η ορθότερη δικαιοπολιτικώς λύση, δεδομένης της ταυτότητας του νομικού λόγου. Από την άλλη, το νομικό πλαίσιο περί αστικής ευθύνης του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (άρθρα 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα) είναι αρκούντως αποτελεσματικό, λειτουργικό και κυρίως οικείο στην ελληνική έννομη τάξη, για τους λόγους δε αυτούς κρίθηκε ότι παρέχει επαρκείς αποκαταστατικές εγγυήσεις προστασίας και στην περίπτωση της απόφασης Prüm.

Επισημαίνεται ότι δεν εισάγονται διατάξεις για επιβολή ποινικών κυρώσεων, καθόσον εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 4 έως και 14 του άρθρου 22 του ν. 2472/1997.

Η παράγραφος 4 αποκλείει εκ των προτέρων μία δυνατότητα επίκλησης λόγου αποκλεισμού της αστικής ευθύνης (ανακρίβεια παρασχεθέντων από άλλο κράτος μέλος δεδομένων) κατά τα άρθρα 105 και 106 ΕισΝΑΚ και παράλληλα ρυθμίζει το ζήτημα της εκατέρωθεν αναζήτησης του επιδικασθέντος ποσού της αποζημίωσης σε συντρέχουσα περίπτωση.

Άρθρο 9

Ρυθμίζει την άλλη διάσταση της ενημέρωσης, η οποία αφορά στις ίδιες τις αρχές (η διάσταση της ενημέρωσης που αφορά στο ίδιο το υποκείμενο, ρυθμίζεται στο άρθρο 8 παρ. 1). Έτσι, προβλέπεται ότι εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα, η λαμβάνουσα εθνική αρχή ενημερώνει την αρχή του κράτους μέλους που παρέσχε τα δεδομένα σχετικά με την επεξεργασία αυτών και το αποτέλεσμα της επεξεργασίας.

Άρθρο 10

Εισάγεται ρύθμιση σχετικά την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 2 έως και 14 του Ν. 2472/1997 στις περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την απόφαση 2008/615/ΔΕΥ. Με την επιφύλαξη των ειδικότερων ρυθμίσεων που εισάγονται με το σχέδιο νόμου, ορίζεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται αναλογικά.

Άρθρο 11

Ορίζεται ότι η ισχύς του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα,

2017

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΝΤΟΝΗΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΠΙΡΤΖΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΣΚΑΣ